

ΑΙ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΙ ΚΑΙ ΤΑ ΜΕΤΡΑ ΔΙΑ ΠΡΟΛΗΨΙΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Β. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Διευθύνοντας Συμβούλου τῆς «DOW Ἑλληνικὴ Χημικὴ Βιομηχανία Α. Ε.»

Μεγάλοι προσπάθειαι καταβάλλονται συνεχῶς εἰς τὰ ἀνεπτυγμένα βιομηχανικά κράτη διὰ τὴν πρόληψιν τοῦ ἐργατικοῦ ἀτυχήματος καὶ ἀποφασιστικὰ μέτρα λαμβάνονται διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς υγείας καὶ ἀρτιμελείας τῶν ἐργαζομένων.

Οἰονδῆποτε ἐργατικὸν ἀτύχημα δὲν ἔχει ἐπιπτώσεις μόνον ἐπὶ τῶν ἰδίων τῶν ἐργαζομένων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν οἰκογενειῶν τοῦ συντηροῦν καὶ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας τῆς χώρας γενικώτερον. Τοῦτο ἀποτελεῖ παγκόσμιον ἀξίωμα.

Εἰς τὴν χώραν μας ὑπάρχουν σήμερα πολλὰ βιομηχανικὰ μονάδες, αἱ ὁποῖαι μεριμνοῦν μὲ ἰδιαιτέραν φροντίδα διὰ τὴν ἐπίτευξιν καὶ διατήρησιν ἀσφαλῶν ὄρων ἐργασίας.

Αἱ βιομηχανίαι αὗται ἐφαρμόζουσι ἓνα ὀρθολογικὸν προγραμματισμὸν ὀργανώσεως καὶ ἀσφαλείας, διὰ τοῦ ὁποῖου διατηροῦνται σταθεροὶ δεῖκται παραγωγῆς, ὑπὸ συνθήκας πλήρους ἐργασιακῆς ἀσφαλείας.

Αἱ ἐκδιδόμεναι ὁδηγίαι λειτουργίας εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις αὐτάς, περιλαμβάνουσι εἰδικὰ ἀναλυτικὰ κεφάλαια, διὰ τὸν ἀσφαλῆ χειρισμὸν τῶν πάσης φύσεως ἐργαλείων καὶ μηχανῶν. Καθορίζεται ὁ τρόπος ἐνεργείας τοῦ Προσωπικοῦ διὰ τὴν πρόληψιν τοῦ ἐργατικοῦ ἀτυχήματος καὶ ἐφαρμόζεται σταθερῶς σύστημα παρακολουθήσεως. Ἀντιγράφουσι χαρακτηριστικὰ ἀποσπάσματα ἀπὸ τὸν ὀργανισμὸν γνωστῆς ἑλληνικῆς χημικῆς βιομηχανίας διὰ τοῦ ὁποῖου τονίζονται τὰ ἀκόλουθα :

- «Ὅλα τὰ ἀτυχήματα μπορεῖ νὰ ἀποφευχθοῦν».
- «Εἶναι εὐθύνη τῆς διοικήσεως τῆς βιομηχανίας, νὰ προλαμβάνη τὰ ἀτυχήματα».
- «Εἶναι ἐφικτόν, νὰ ληφθοῦν προληπτικῶς τὰ κατάλληλα μηχανικὰ μέτρα ἔναντι τῶν κινδύνων λειτουργίας, οἱ ὁποῖοι πιθανὸν νὰ προκαλέσουν ἐν ἀτύχημα».
- «Εἶναι οἰκονομικῶς ἐφικτόν νὰ περιορισθοῦν ζημίαι περιουσίας εἰς μίαν ἐπένδυσιν 1.000.000 δολλαρίων περίπου διὰ τῆς λήψεως ἐπαρκῶν μέτρων ἀσφαλείας, συγχρόνων μέσων πυροσδέσεως, ἀσφαλῶν κατασκευῶν, μηχανημάτων κλπ.».

- «Είναι αναγκαίον νά εκπαιδευθοῦν ἅπαντες οἱ ἐργαζόμενοι, νά ἐργάζωνται ἀσφαλῶς, νά κατανοοῦν ὅτι εἶναι πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον νά ἐργάζωνται ἀσφαλῶς, ὅτι πρέπει νά συνεργάζωνται διὰ μίαν ἀσφαλῆ ἐργασίην καὶ ὅτι ἡ συμμόρφωσις πρὸς τὰς ὁδηγίας ἀσφαλείας εἶναι ἀναγκαία».
- «Τέλος, «σωστὴ ἐργασία» σημαίνει λειτουργίαν ἀσφαλῆ, πρὸς τὸν σκοπὸν νά προλαμβάνωνται τὰ ἀτυχήματα καὶ αἱ περιουσιακαὶ ζημίαι».

Εἶναι φανερόν, ὅτι σὺφρων τακτικὴ εἰς τὴν διοίκησιν τῶν συγχρόνων ἐπιχειρήσεων, πρέπει νά ἔχῃ ἀνεπτυγμένον τὸ αἶσθημα εὐθύνης διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἐργαζομένων της.

Αἱ σύγχρονοι μέθοδοι καὶ τὰ συστήματα ἀσφαλείας τῶν ἐργοστασιακῶν μονάδων κυρίως εἰς τὰς Η.Π.Α. ἐφαρμόζονται μὲ πλήρη τελειότητα. Χαρακτηριστικὸν εἶναι ὅτι ἐπὶ 1.000.000 ὥρων ἐργασίας εἰς τὰς μεγάλας χημικὰς βιομηχανίας τῆς Ἀμερικῆς, ὁ μέσος ὁρος σημειωθέντων ἐργατικῶν ἀτυχημάτων κατὰ τὴν περίοδον 1964 - 1967 ἐμφανίζει συχνότητα 3,22.

Διὰ τὴν μελέτην αὐτῶν τῶν μεθόδων ἀσφαλείας τῶν ἀμερικανικῶν ἐργοστασίων συνεκροτήθη τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς Μ. Βρετανίαν, εἰδικὴ ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία κατέληξεν εἰς πολλὰ χρήσιμα συμπεράσματα. Τὰ πλέον σημαντικὰ ἐξ αὐτῶν ἀναφέρονται εἰς τὰς εὐθύνας καὶ τὴν ἀποστολὴν τῆς διοικήσεως τῶν ἐπιχειρήσεων.

Εἰς σχετικὴν ἐκθεσίαν της ἡ ἐν λόγῳ Βρετανικὴ ἐπιτροπὴ ὑποδεικνύει εἰς τὴν διοίκησιν τῶν ἐπιχειρήσεων, ὅτι πρέπει :

- Νά πεισθοῦν, ὅτι ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ πρόληψις ζημιῶν ἀποτελοῦν σημαντικὸν μέρος τοῦ προγράμματος ἐπιδιώξεως κερδῶν.
- Νά διατυπῶνουν πάντοτε ἐγγράφως τὴν πολιτικὴν τῶν αὐτῶν καὶ νά τὴν γνωστοποιοῦν εἰς ἅπαν τὸ προσωπικόν.
- Νά καθιερῶνουν σύστημα ἀνεξαρτήτου ἐξωτερικοῦ ἐλέγχου, πρὸς ἐξακριβῶσιν ὅτι τὰ διάφορα στοιχεῖα τῆς ἐπιχειρήσεως προστατεύονται ἐπαρκῶς δι' εἰδικῶν προγραμμάτων ἀσφαλείας, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ὁποίων παρακολουθεῖται δεόντως.
- Αἱ τυχόν ἐπιτροπαὶ ἀσφαλείας οὐδόλως ἀπαλλάσσουν τὴν διοίκησιν ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν παροχῆς ἀσφαλῶν ὄρων ἐργασίας καὶ τέλος,
- Ὅλοι αἱ βαθμίδες τῆς διοικήσεως μέχρι καὶ τοῦ τελευταίου προϊσταμένου ῥωθέντες πρέπει νά τηροῦνται ἀπαρεγκλίτως καὶ σχολαστικῶς ἀπὸ ὅλον τὸ προσωπικόν.

Ἡ ἐν λόγῳ βρετανικὴ ἐπιτροπὴ ἐδέχθη, ὅτι ἐφόσον εἰς μίαν βιομηχανικὴν μονάδα ἡ συχνότης τοῦ χρόνου ποῦ χάνεται λόγῳ ἀτυχημάτων, εἶναι ἀνωτέρα τοῦ 0,5 τότε ὑπάρχει ἔλλειψις ἐπαρκοῦς ἐλέγχου. Ἡ ἔλλειψις αὕτη δὲν ἔχει ἐπιπτώσεις μόνον ἐπὶ τοῦ ἐργαζομένου προσωπικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Εἰς τὰς ὀρθολογικῶς συγχροτημένας βιομηχανίας, λοιπόν, παρακολουθοῦνται συνεχῶς καὶ ἐρευνῶνται σχολαστικῶς, ὅλα τὰ τυχόν σημειούμενα ἐργατικά ἀτυχήματα.

Βάσει τῶν πορισμάτων τῆς ἐρευνῆς ἐπιβάλλονται ἀναλόγως πρόσθετα μέτρα

ασφαλείας, εάν αποδειχθή ότι τὸ ἀτύχημα ὀφείλεται εἰς ἐλαττωματικὴν λειτουργίαν τοῦ μηχανήματος ἢ εἰς ἀνεπαρκεῖς ὁδηγίας χειρισμοῦ του. Ἐκ παραλλήλου, ἐντείνεται ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ Προσωπικοῦ εἰς τὸ ἀτύχημα ὀφείλεται εἰς ἄγνοιαν ἢ ἔλλειψιν προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας τοῦ ἐργαζομένου.

Εἶναι ἀποδεδειγμένον μὲ ἔγκυρα στατιστικὰ στοιχεῖα, ὅτι τὰ 95% τῶν ἐργατικῶν ἀτυχημάτων εἰς τὴν χώραν μας ὀφείλονται εἰς ἄγνοιαν ἢ ἀπροσεξίαν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τὰ 5% μόνον εἰς κακὴν λειτουργίαν τῶν μηχανῶν.

Ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ προσωπικοῦ τῶν συγχρόνων βιομηχανικῶν, εἰς τὰ θέματα λειτουργίας τοῦ ἐργοστασίου καὶ τῆς παραγωγικῆς διαδικασίας γενικώτερον εἶναι ζωτικῶς ἀναγκαῖα. Τὸ ἴδιον ἀναγκαῖα εἶναι καὶ ἡ ἀδιάκοπος κατάρτισις τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ θέματα ἀσφαλείας. Ἡ ἐκπαίδευσις αὕτη πέραν τῶν θεωρητικῶν γνώσεων, πρέπει νὰ συνδυάζεται καὶ μὲ πρακτικὰς ἀσκήσεις: ἀσφαλείας, πρώτων βοηθειῶν, καταστάσεως ἀνάγκης, πυρκαϊᾶς κλπ.

Γενικῶς, δεόν νὰ προστεθῆ ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ προσωπικοῦ πρέπει νὰ καλύπτῃ ὅλα τὰ πιθανὰ αἷτια ποῦ προκαλοῦν ἐργατικὸν ἀτύχημα, ὡς ἐπίσης καὶ νὰ ἐπισημαίνῃ τὰς καταστάσεις ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι εἶναι πιθανόν νὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὸν ἐργοστασιακὸν χώρον.

Τὰ προβλήματα ἀσφαλείας, ἐξ ἄλλου, συνδέονται ἀρρήκτως καὶ μὲ τὴν παραγωγικὴν δραστηριότητα μιᾶς ἐργοστασιακῆς μονάδος. Καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ ἐφαρμογὴ τῶν ἐνδεικνυομένων μέτρων ἀσφαλείας, πρέπει νὰ ἀποτελῇ τὸ ἀντικείμενον συνεχοῦς μερίμνης τοῦ ὑπευθύνου διὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν τοῦ ἐργοστασίου.

Ἐπὶ πλέον, κρίνεται ἐπιβεβλημένον ὅτι τὸ προσωπικὸν πρέπει νὰ συμμετέχῃ ἐνεργῶς καὶ προθύμως εἰς τὴν πιστὴν ἐφαρμογὴν τῶν κανονισμῶν τοῦ προγράμματος ἀσφαλείας. Τὸ ἐργατικὸν ἀτύχημα συνδέεται πρωτίστως μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀρτιμέλειαν τῶν ἐργαζομένων, διὰ τοῦτο καὶ αἱ ὁδηγίαι ἀσφαλείας τοῦ ἐργοστασίου ἀφοροῦν αὐτοὺς καὶ τὰς οἰκογενεῖας τῶν ἰδιαιτέρως.

Ἰπὸ τὴν ἔννοιαν ταύτην τὰ προβλήματα ἀσφαλείας τοῦ προσωπικοῦ δὲν ἐνδιαφέρουν μόνον τὸν ἐργοδότην (διὰ τὴν σταθερότητα τοῦ ρυθμοῦ παραγωγῆς) ἀλλὰ καὶ τοὺς ἰδίους ἐργαζομένους (διὰ τὴν ἀποφυγὴν ἀτυχήματος, μὲ τὰς ἀνεπιθυμήτους συνεπείας).

Μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἀμοιβαίου τούτου ἐνδιαφέροντος, ἐργοδότη καὶ ἐργαζομένων, εἶναι φυσικόν, νὰ καλλιεργῆται καὶ ν' ἀναπτύσσεται ἡ «συνειδητὴ προσήλωσις» τοῦ προσωπικοῦ εἰς τὰς ὁδηγίας ἀσφαλείας. Καὶ ἡ προσήλωσις αὕτη εἰς τὴν ἀποτελεσματικότητα τῶν ἐν λόγῳ ὁδηγιῶν ἀποδίδει καρπούς, μόνον ὅταν ἔχουν πιστέψει οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὰς ὁδηγίας αὐτάς, καὶ ὅταν ἔχουν ἀντιληφθῆ τὴν σημασίαν των.

Μολονότι δὲν ὑπάρχουν στατιστικὰ στοιχεῖα ἀποδεικνύοντα τὴν ἀπόδοσιν τῶν ἐπενδυσμένων κονδυλίων εἰς τὸν τομέα ἀσφαλείας, ἐν τούτοις, εἶναι γενικῶς παραδεκτόν, ὅτι σημαντικαὶ εἶναι αἱ ἔμμεσοι ὠφέλειαι ἐκ τῶν ἐπενδύσεων τούτων.

Ἐνδεικτικῶς ἀναφέρεται, ὅτι διὰ τῶν ἐπενδύσεων ἀσφαλείας τῶν ἐργοστασίων ἐπιτυγχάνεται ἡ κατὰ τὸ δυνατόν ἐκμηδένισις τοῦ ἐργατικοῦ ἀτυχήματος, καὶ συνεπῶς:

— καταβάλλονται μειωμένα ἀσφάλιστρα,

- συμπίεζεται τὸ κόστος τῆς αὐτασφαλίσεως,
- ἐξασφαλιζέται ἡ καλύτερα ἐπ'ἀνδρωσις τοῦ ἐργοστασίου καὶ
- μειοῦνται εἰς τὸ ἐλάχιστον αἱ ζημίαι ἐγκαταστάσεων καὶ προϊόντων (λόγω πυρκαϊᾶς, ἐκρήξεων ἀνασφαλῶν ἐργασιῶν κλπ.).

Ἐξ ἄλλου, ὡς ἔμμεσα ὀφέλη τῆς «προνοητικῆς» ἐπιχειρήσεως, δύνανται νὰ θεωρηθοῦν: ἡ καλύτερα ἀπόδοσις τοῦ προσωπικοῦ, ἐργαζομένου ὑπὸ ἀσφαλεῖς συνθήκας, ἡ δημιουργία φιλικῶν δεσμῶν ἐργαζομένων καὶ διοικήσεως καὶ ἡ ἱκανοποιητικὴ φήμη τῆς ἐπιχειρήσεως εἰς τὸ εὐρύτερον κοινόν.

Ὁρισμέναι μέθοδοι καὶ στατιστικαὶ ἀσφαλείας ἀποτελοῦν πολὺ χρήσιμα στοιχεῖα διὰ τὴν σύγκρισιν τῆς ἀποδόσεως τῶν διαφόρων ἐργοστασίων εἰς τὸν τομέα τῶν μέτρων ἀσφαλείας των. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ὑπάρχει ἕνα διεθνὲς πρότυπον: Τὸ American Standard Code Z 16, τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται ὑπὸ πολλῶν μεγάλων βιομηχανικῶν συγκροτημάτων.

Τὸ πρότυπον τοῦτο καθορίζει ἐπίσης σαφεῖς καὶ πολὺ λεπτομερεῖς ὁδηγίας συγκεντρώσεως, ἀναλύσεως καὶ ταξινομήσεως τῶν πάσης φύσεως ἐργατικῶν ἀτυχημάτων. Εἰς τὰ ἀτυχήματα αὐτὰ περιλαμβάνονται καὶ τὰ πλέον ἀναξιόλογα περιστατικά, ὡς καὶ αἱ διάφοροι ζημίαι τῶν περιουσιακῶν στοιχείων ἐκάστης μονάδος.

Ἐν συνεχείᾳ, βάσει τῆς ἀναλύσεως τῶν σημειουμένων ἀτυχημάτων, γίνεται ἡ διάγνωσις τῶν αἰτίων, ποὺ τὰ ἐπροκάλεσαν καὶ ἀκολούθως ἀναπροσαρμόζονται αἱ ἰσχύουσαι ὁδηγίαι ἀσφαλείας ἢ ἐκδίδονται νέαι τοιαῦται.

Τέλος, ἐνημεροῦνται οἱ ἐργαζόμενοι τοῦ ἐργοστασίου ἐπὶ τῶν λεπτομερειῶν ἐκάστου ἀτυχήματος καὶ οὕτω καθοδηγοῦνται εἰς τὸν τρόπον προλήψεως τοῦ μελλοντικῶς.

*
* *

Ἀνθρωπιστικοί, κοινωνικοὶ καὶ οἰκονομικοὶ λόγοι ὑπαγορεύουν εἰς τὴν πολιτείαν, τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν, νὰ ἐνδιαφέρωνται διὰ τὴν ὑγείαν καὶ ἀρτιμέλειαν τῶν ἐργαζομένων καὶ νὰ λαμβάνουν τὰ ἐνδεδειγμένα μέτρα προλήψεως τοῦ ἀτυχήματος.

Ἡ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ εἶναι τὸ πολυτιμότερον ἀγαθόν! Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος διὰ τὸν ὁποῖον οἱ ἄνθρωποι, τὸ κράτος, ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ ἐπιστήμη ἀποδίδουν τόσην σημασίαν διὰ τὴν προστασίαν τῆς.

Πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, ὡς γνωστόν, ἐργάζεται παρ' ἡμῖν καὶ ὁ Ὄργανισμὸς Προλήψεως Ἀτυχημάτων, ὁ ὁποῖος θὰ πρέπει νὰ τύχῃ τῆς συμπαραστάσεως ἄλλων τῶν ἐνδιαφερομένων παρχόντων πρὸς ἐπιτέλεσιν τοῦ πράγματι ὑψηλοῦ σκοποῦ του.